

2007. TÉL

KELENFÖLDI EVANGÉLIKUS HÍRLEVÉL

XI. évf. 4. szám

*A 2008-as év igéjével köszöntjük kedves olvasóinkat
a Biblia évéhez érkezvén:*

JÉZUS KRISZTUS MONDJA: „ÉN ÉLEK, ÉS TI IS ÉLNI FOGTOK.”
(Jn 14,19)

SZÜNTELEN KARÁCSONY

Kinek mit jelent a karácsony? A szeretet vagy a család ünnepe? Vagy talán a pihenés időszaka, a díszes ajándék-halmazok átmézése, azok birtokba vétele? Rohanó világunkban sokszor én magam is elbizonytalanodom egy pillanatra, és keresem a válaszokat.

Amíg az ember gyermek, addig minden ünnep, de főleg a karácsony – a maga színeivel, illatával, hangulatával – varázslatos tud lenni. Amikor már csa-

„Jer, tárjunk ajtót még ma mind!”

ládanyaként maga kell gondoskodjon mindenről – ételről-italról, ajándékról, jó hangulatról – akkor már nem olyan felhőtlen az ünnep. Amikor esetleg azazal kell számolnunk, hogy karácsony szent ünnepét egyedül kell megünnepeelnünk, esetleg gyásszal, fájdalommal a szívünkben, nos, akkor az ünnep bizony könnyesen, teherként borul a vállunkra.

Ezen érzések összetettségével Kelenföldre való költő-

zésünk után kellett szembenézzek. Ezért született meg hát a gondolat, hogy karácsony szentestéjén mindenki, aki a gyülekezetünkhöz tartozik – kicsik és nagyok, fiatalok és idősek, egyedülállók és nagycsaládosok –, együtt ünnepeljen. A hittanos gyermekekben hamar „partnerre” találtam, amikor felvetődött, hogy szerepet kellene tanulni szentestére. Nagy lelkesedéssel és örömmel teltek a próbák, és szentestén, a sok-sok aggódás, feszültség után azt tapasztaltam, hogy a félénk, visszahúzódó gyermekek kinyíltak, átérezték a pillanat fontosságát, komolyságát, annak felemelő voltát. Sokan a nagyobbak közül akkor értették meg igazán, hogy jobb adni, mint kapni.

Az első itt töltött szentestém bearanyozása azonban az volt, amikor isten-

tisztelet után odajött az egyik kis szereplő, és azt mondta: „Márti néni, csoda történt! Az a néni, aki minden pissenészemre eddig haragos szemmel fordult hátra a templompadban, ma este megsimogatott, és megköszönte, hogy szerepeltünk.”

Talán tényleg ilyennek kellene lennie a szentesténknek, a karácsonyunknak, de egész gyülekezeti életünknek is. Nem egymás ellen, de egymásért vagyunk. És azért vagyunk egy közösség tagjai, mert valamikor, Krisztus születésekor „megjelent az Isten üdvözítő kegyelme minden embernek”. Ez az Üdvözítő azt szeretné, ha életünket vele élnénk. Azt szeretné, ha életünk szüntelen karácsony lenne, az öröm, az örömszerzés, és a hála hangulatával.

Blázy Árpádné

Áldott karácsonyi ünnepeket kívánunk minden kedves olvasónknak!

A VERS

Ágendámban őrzöm egy írógéppel papírra vetett vers másolatát, mely mióta kezembe került, minden esztendőben megszólít. Talán hat éve is már, hogy az egyik ádventi istentisztelet után hozám jött az egyik kedves gyülekezeti tagunk, és így szólt:

– Szeretném, lelkész úr, – amennyiben ideje engedi – informálni önt röviden egy sajnós már régen feledésbe merült, igencsak régi gyülekezeti szokásról.

– Örömmel hallgatom, tessék parancsolni!

– Őrzök egy verset, amely még annak idején – évtizedekkel ezelőtt – óév estéjén mindig elhangzott a kelenföldi szószékről. Majd egyszer csak elmaradt ez a szép szokás, s úgy tűnik, teljesen feledésbe merült. Most azért szeretném felhívni kedves figyelmét erre, és amennyiben jónak látja, és ön szolgál óév estéjén, igazán megtehetné, hogy felolvasná nekünk újra ezt a tulajdonképpen versbe foglalt imát. Annál is inkább, mert – igen nagy valószínűséggel – nem is akárki írta, hanem

maga Szántó Róbert, gyülekezetünk második parókus lelkésze...

Nem ismervén sem a szokást, sem magát a verset, hirtelen csak annyit tudtam megígéni, hogy természetesen el fogom olvasni a verset, s amennyiben az istentiszteleti beosztás úgy adódik, fel is fogom olvasni azt.

Így azután ezt nem csak azon az évestén, hanem azóta is mindig megteszem, ha úgy adódik, hálás szívvel gondolva a verset nekünk megőrző, kedves hittestvérünkre is.

Íme a vers:

Szántó Róbert: *Óév esti imádság*

Uram!

Maradj velem, midőn leszáll az este
S arcom a bús könnyharmat meglepte,
S ki letörülje senki sincs velem,
Uram, maradj velem.

Maradj velem, ha rám borul az éjjel,
S viaskodom a bűnnel, szenvedéllyel.
Játékát űzi a sátán velem,
Uram, maradj velem.

Maradj velem, ha rám derül a hajnal,
Hadd üdvözöljem büszke diadallal,
Acélt kovácsolj búsult lelkemen,
Uram, maradj velem.

Maradj velem, hisz nincs már sok
idő hátra

Ifjú korom virágos tavaszába,
Hogy ne számoljak másként
a szívemmel,

Csak tiszta szent fehér érzélemmel,
Uram, maradj velem.

Maradj velem a férfikor nyarába
Megért nagy eszmék igazába,
Ha ér dicsőség el ne bizakodjam,
Ha megköveznek, meg ne tántorodjam,
Uram, maradj velem.

Maradj velem az élet alkonyultán,
A vágyak álmok, sóhajok elmúltán,
Borulj rám, hogy a haláltól ne féljek,
Ölelj magadhoz, hogy még ott is éljek
Ott is, – Uram, maradj velem.

Blázy Árpád

KÜLÖNÖS KÉSZÜLÉS ÚJÉV NAPJÁRA

Mindez akkor történt, amikor még segédlelkész voltam a gyülekezetben. Akkori princípálisom engem osztott be az újévi istentiszteletekre, reggel 8 és 11 órakor. Amikor először megláttam az istentiszteleti rendet, egy kicsit elszomorodtam. Ez ugyanis egyet jelentett az-zal, hogy Szilveszter estéjén nem fogok sehova menni, hanem otthon fogok ülni és készülni a másnapi istentiszteletekre. Pedig akkor még családom sem volt. Jó

lett volna elmenni a barátaimmal egy igazi évbúcsúztató összejövetelre – gondoltam. Hívtak is telefonon, többször is, többen is. A válaszom ugyanaz volt: nem tudok elmenni, mert istentiszteletre kell készülnöm. Minél többször mondtam ezt, annál inkább azt éreztem, hogy a legnagyobb igazságtalanság történik velem éppen.

Aztán eljött az óév este. Bosszúsan és irigykedve leültem az íróasztalomhoz. A

város vidám zaja beszüremkedett az ablakomon, én pedig elkezdtem készülni. És szinte észrevétlenül minden megváltozott. Elfelejtettem a bosszús gondolataimat, és egyre jobban kezdtem örülni annak, hogy az esztendő utolsó estéjét így tölthetem. Magam sem értettem, de egyre jobban kezdtem örülni a rám kényszerített feladatnak. Egyedül sem éreztem magamat. Készülés során végiggondoltam, hogy vajon kik lesznek másnap a templomban, és velük együtt folytattam a munkát. Szinte alig tudtam

szóhoz jutni... Aztán éjjélkor meghallgattam a Himnuszt, elmondtam egy hálaadó imádságot az eltelt esztendőért, és fáradtan, de nagyon nagy örömmel befejeztem a napomat. Alig vártam a másnap reggelt.

Még a teológiai tanulmányok alatt hallottam az elrejtőzködő Isten fogalmáról. Valamit ebből megértettem és átéltem ezen az óév estén. Ahol én egyáltalán nem vártam, megjelent, és velem volt az Isten.

Joób Máté

ÚRISTEN VELETEK, KERESZTYÉNEK, ÖRÜLJETEK!

Megváltásunkra született!

Úr - is - ten ve - le - tek, Ke - resz - tyé - nyek, ö - rül - je - tek:
I - gaz hit - tel ha ti fel - ké - szül - te - tek,
Bű - ne - i - tek - ből ki - tér - te - tek.

2. Istennek szent Fia, E világnak Megváltója, Az örök kárhozatnak elrontója, Mennysországnak is megnyitója.

3. Érettünk született, Bűn hatalma megtöretett, Égi Atyánkhoz utat ő épített, Érette vár az örök élet.

4. Ezen mi örülünk, Mert Krisztus a mi reményünk, Ha őbenne igazán, szív-

ből hiszünk, Nagy bűneinkből kitérhetünk.

5. Higyünk a Krisztusban, Atya Isten szent Fiában, Mi természetünknek újítojában, Bűnnek igaz megrontójában.

Szöveg: Huszár Gál énekeskönyve 1560. Dallam: Kolozsvár, 1744. [RMIÉ 35]. Gylk 680. éneke

A fenti szép karácsonyi ének nem található a templomi énekeskönyvben, sokaknak talán teljesen ismeretlen. Ismerjük hát meg, hogy gazdagodjon énekes kincsünk! És vele együtt majd apránként a további több tucat „új” éneket, amelyeket idéntől kap kézhez egyházunk. De hol, milyen formában? Megkérdeztük az új kiegészítő-kötet egyik szerkesztőjét, Bence Gábort.

Jól ismert és szeretett énekeskönyvünk idén jubilál: huszonöt éve van a gyülekezetek szolgálatában. Ez idő alatt áldott szolgálatot végzett: felfrissítette a gyülekezeti éneklést, imádságos része pedig az egyéni kegyességi életben meghatározó. Az évfordulóra jelenik meg az énekeskönyv kiegészítő kötete, a *Gyülekezeti liturgikus könyv* (Gylk), amelyben az elmúlt 25 év alatti eredmények jelentős részét tárjuk a gyülekezetek elé. A két kötet tehát a továbbiakban egymás mellett használható. Ezt jelzi az új könyv számozása is: 601-től 824-ig mintegy folytatja az eddigi énekeskönyv számozását.

A kiegészítő kötetben teljes istentiszteleti rendek, közös imádságok, valamint zsoltárok mellett jelentős számban szerepelnek régi magyar evangélikus énekek, mint amilyen a fenti ének is. Ez

például a legkorábbi ránk maradt magyar evangélikus énekeskönyvből, *Husszár Gál* 1560-ban megjelent könyvéből való.

A régi magyar énekkincset *Schulek Tibor* térképezte fel a huszadik század derekán. *Sulyok Imrével* – aki a dallamokat gondozta – 1945-ben (a közeledő front előtt az utolsó pillanatban, Győrben) jelentették meg a Régi Magyar Istenes Énekek című énekeskönyvüket. *Schulek Tibor* később egyházpolitikai okokból már nem vehetett részt a mai énekeskönyvünk szerkesztésében, ez az egyik oka annak, hogy így ott a jelentőségéhez képest szerényebb szerepet kapnak a régi magyar énekek.

Az új kiegészítő-kötet lehetőséget teremt tehát arra (is), hogy „újonnan” megismerjük a régi evangélikus énekkincsünk legjavát. Ezzel tovább gazdagodhat az az evangélikus hagyományunk, amelyhez erősen hozzátartozik az éneklés. Hiszen az evangélikus tanítás szerint az éneklés nem csak hangulatbefolyásoló eszköz az istentiszteleteken. Hanem célunk az, hogy az éneklés igazi közösségi imádság, dicsőítés és tanítás, vagyis a liturgiánk egyenrangú része legyen.

-is z-

KARÁCSONYI ÉNEKREJTVÉNY – EGY KIS MOSOLYGÁSSAL

Az alábbi strófák közismert karácsonyi énekek, csak egy kicsit átírva. A feladat: fell kell ismerni az eredeti éneket, majd lehet is énekelni! A megoldás a hírlevél végén található.

Akit számtalan vidám juhász méltatott,
Mint fülükbe égi hírnök hangja jutott:
Nem kell már rettegned,
megváltód született!

*

Összes földi jószág boldogan repes:
A néma sötétben szokatlan esett:
Szót se senkinek, megváltó érkezett,
Atya érkezik, mint ded.

*

Mikor juhászok Dávid városában
Juhot tereltek künn az éjszakában,
Égi hírnökök érkeztek hozzájuk
Menten érezték, teli a gatyájok.

*

Égből érkezem közétek,
Evangélumot hirdetek,
Néktek boldogságot mondok,
Repsesetek, van okotok!

*

Téged áldunk, kicsi bébi,
Júdeai kis királyfi,
Aki földre jöttél értünk,
Eltörölted sok-sok bűnünk.

„Énekátíró”: GKE

79 ÉVES A TEMPLOMUNK

Személyes beszámoló az októberi hétvégéről

Úgy vagyok velem, hogy nyáron, augusztusban, a vastagon beeső melegben, talán épp a Duna-parton egyszer csak elfog az izgalom: jajj, mindjárt itt az október, nyakunkon a gyülekezeti hétvége, és még nem tudom, mit is fognak a gyerekek énekelni a bevonuláskor! Persze, nem úgy van az, hogy nekem ez a két és fél perces „epizód” a legfontosabb az egész jólbejártott, jólesően megszokott, mégis mindig újat hozó gyülekezeti hétvégéből. Szó sincs róla! Csak én így készülök rá, így hangolódok a templomi születésnapra. Van rá néhány vasárnapom, hogy megtanítsam a sok kicsi, énekelni alig tudó, de bátran kiálló gyerekbibiakörös csemetének azt az éneket, amivel abban az évben hálával gondolunk eleinkre és az Úristenre. Így hangolódok rá a gyerekekkel együtt arra, hogy van körülöttünk egy közösség és egy épület, amiért hálát adhatunk.

Sok ismétlődő elemét szeretem a hétvégének, de várom az újdonságot is. A végéről indulva: szeretem, ahogyan nagyon sokan érzik magukénak a

vasárnapi ebédmeghívást. Így volt ez idén is: nem csak sokan süttöttek-főztek, hanem ott is maradtak, hogy a közös étkezés ősi közösségteremtő erejét ismét átélhessük. Talán csak a házaszszenyok tudják igazán, hogy az ételadás, a főzés, a közös evés, a szép terítés mind a szeretet egy-egy elfogadásra váró gesztusa. Köszönet érte!

A vasárnapi ünnepi istentiszteleten nem csak a szolgálattevők és gyerekek bevonulása tette ünneppé az alkalmat, hanem az az emelkedettség, amit éppen a prédikáció személyessége teremtett. Fabiny Tamás püspök gyülekezeti szinten szólt személyesen az igéről, visszanyúlva a péntek délutáni és esti beszélgetés számos elemére. Egész konkrét kelenföldi kérdéseket hallottunk vissza, az ige köré helyezve. Köszönet érte!

A gyerekdélutánra idén is számítottak a gyerekek. A kézműveskedés az alsóbb helyiségekben a passzív befogadás és fogyasztás helyett alkotást és odafigyelést kínál. A kicsik lelkesen készítették a vasárnapi vendéségre a kó-

Az ünnepi istentiszteleten

kuszgolyókat, amelyekbe egy-egy ígét rejtettek el. Idén a nagyifjúság tagjai ráadásul még meseolvasással is tarkították a délutánt. Kisfiam máig emlékszük a mesékre, amelyeket a fiatalok olvastak. Köszönet érte!

A szombat esti hagyományos egyházzenei hangversenyen jó volt látni a gyülekezet tagjait a padokban. Jó volt látni *ugyanazokat az embereket*, akik már pénteken is ott voltak, hiszen ez mutatta, hogy tudunk együtt, mi magunk ünnepelni. Megértettük, hogy ez a koncert most nem *másnak*, hanem *nekünk* szól. Egy koncert alkalom az elmélyedésre, imádságra, gondolkodásra, a befogadásra. Köszönet érte!

A koncertet követő klubesten már csak a bátrabbak maradtak ott, hisz későn kezdődött, ám annál jókedvűbb együttlét lett belőle. Az elmúlt évet átfogó diáképes vetélkedő – egy kis enni-

és innivalóval – kötetlen hangulatban telt. Képet kaptunk olyan, a gyülekezetünkben zajló eseményekről, amikről gyakran még csak nem is tudunk. Így ismerhettük meg egymást és a gyülekezeti életet jobban. Köszönet érte!

Péntek este bőséges program nyitotta meg a gyülekezeti hétvégét: áhítat, előadás a Bibliáról, kiállításmegnyitó a gyülekezetben használt (és nem használt) oltárterítőkről, és végül közös beszélgetés a püspökkel. Bár a péntek még hétköznap, és mindenki fáradt a munkahét utolsó estéjére, mégis érdekes volt elmenni. Egyszerűen fogalmazva: több közöm lett Kelenföldhöz, és még több közöm lett a Bibliához az ott töltött néhány órától. Adtam azzal, hogy elmentem, és kaptam azzal, hogy ott voltam. Most már csak tovább kell adni, amit kaptam! Köszönet érte!

Ittész Szilvia

75 ÉVES AZ ÉNEKKAR

Bár a templomszentelés 79 éve történt, mégis emlékezhettünk kerek évfordulóra a gyülekezeti hétvége keretében. A 2007. október 20-án tartott egyházzenei hangverseny elején idéztük fel, hogy 75 éve folyik gyülekezetünkben énekkari munka.

Szántó Róbert az 1932. esztendőről készített lelkészi jelentésében a következőket írta: „Jászapáti Kaszás Gyula kántor helyébe a közgyűlés ideiglenes megbízással Weltler Jenőt alkalmazta, aki buzgóságával és hozzáértésével a gyülekezeti éneklésnek nagy lendületet adott, és máris érdemet szerzett kitűnő vegyeskarunk megszervezésével.”

A szolgálati napló bejegyzései szerint 1932. szeptember 1-jén, csütörtökön tartották az első énekkari próbát, és az október 30-án, vasárnap délután megrendezett reformációi emlékünnepen szolgált először a gyülekezet előtt az énekkar. Az ünnepi alkalmon – az Evangélikus Családi Lap beszámolója szerint – „külön élmény volt a templomot teljesen megtöltő hallgatók számára a Kelenföldi Evangélikus Vegyeskar éneke, amely Borsay: Bethlen óda című hatásos darabját énekelte Weltler Jenő karnagy kísérete és vezénylete mellett.”

Az induláskor még nem volt orgona a templomunkban, az csak két évvel később, 1934-ben készült el. Az erről az

évről beszámoló lelkészi jelentés a korábbiaknál is elismerőbben szólt az énekkarról: „Az egyházi énekkar Dr. Bánkuti Dezső elnök és Weltler Jenő karnagy vezetésével hatalmas fejlődést mutat, és már ott tart, hogy a legnehezebb zenei feladatok megoldására is képes. Az összes egyházi ünnepeken és jubiláris alkalmon, továbbá vallásos esteken és összejöveteleken szolgált az énekkar, azonkívül mint együttes énekelt egyszer Érden, egyszer az újpesti templomban, és templomi hangversenyt adott a győriek templomában. Egyébként egy templomi hangverseny keretében szolgált a helyi gyülekezetnek is. Énekkarunk az egyháztagnak részéről minden támogatást megérdemel.”

Ezt az utolsó mondatot jó szívvel erősíthetjük meg ma is! Amikor hálával gondolunk nemcsak Weltler Jenő, hanem az őt követő Kapi-Králik Jenő, Sulyok Imre és Bence Gábor, valamint a rövidebb ideig, kisegítőként szolgálatot végzők munkájára is, akkor az énekkar mellett a zenekar rendszeres gyülekezeti szolgálataiért is köszönetet kell mondanunk! Áldást kívánunk mindannyiuk további munkájára, hogy az evangélium üzenete minél többekhez juthasson el gyülekezetünkben az egyházzene keretén keresztül is!

Ittész András

FIATAL CSALÁDOSOK FIGYELMÉBE

Nagy lépést tettünk a gyülekezetünkben annak érdekében, hogy a tanácssteremben is figyelemmel lehessen kísérni az istentiszteletet. Új hangfalakat szereltünk fel, amelyek segítségével mostantól jól hallható a templomi igehirdetés. Egy kamerát is elhelyeztünk a templomba, így a tanácsstermi nagy képernyőjű TV-n látható mindaz, ami a templomtérben történik. Reméljük, hogy ezekkel az újításokkal könnyebbé tesszük az istentiszteleti részvételt.

JÁTSZÓHÁZ A KISMAMAKLUBBAN

Mindig jó találkozni más kismamákkal, megbeszélni gyermekeink és mi magunk fejlődését, és a gyerekek is élvezik a hasonló korúak társaságát. Jó lehetőség ez számukra, hogy összenőjenek, és érzelmileg is kötődjenek a közeghez és a helyhez.

A kelenföldi kismamaklubot úgy kell elképzelni, hogy mi, Kelenföldhöz kötődő kismamák kéthetente találkozunk: egyik alkalommal lelkészünkkel, Mártival és Olgival (aki többek között hitoktató) ülünk körbe beszélgetésre. Ilyenkor a Biblia a kiindulópont, de a téma saját életünk. Persze nem olyan könnyű a kised(ek) mellett elmélyedni a felmerülő kérdésekben, figyelni arra, aki felkészült. A gyermekeinket folyamatosan szemmel kell tartanunk, nehogy kárt tegyenek magukban vagy másban. Vagy éppen a legújabb mondókát, dalocskát skandálva produkálják magukat.

A másik alkalom az úgynevezett játszóház lelkészünk feleségével, Eszterrel, ahol valamennyivel kötetlenebb az együttlét. (Utólag derült ki, hogy korábbi kismama-generációk, a ma már kon-

firmált gyerekek anyukái is hasonló módon találoztak.) A játszóházban könnyebb figyelni a csetlő-botló vagy éppen tomboló gyermekünk mellett. Ezekon az alkalmakon mindig van lehetőségük a gyerekeknek ügyeskedni valamit, az édesanyjuk segítségével: sógyurmázni, krepp-papír csíkokkal képet készíteni. Eddig mindig került sütemény is, tea is az asztalra. Leginkább játszunk: kipróbáljuk egymás, illetve a gyülekezet játékait, tornaszereket építünk a bútorokból és ellessük a többiek csínyját-bínyját.

Külön nagy élmény az anyukáknak – is – a közös éneklés. A hittanos dalokba a gyerekeket is próbáljuk bevonni csörgőkkel és egyéb zajkeltő eszközökkel. A közös éneklés még eggyel több ok a találkozásra.

Decemberben 11-én lesz a beszélgetős alkalom, és 18-án (egy héttel korábban a szokottnál) a játszóházas találkozás. Várjuk mindkettőre azokat is, akik még nem voltak közöttünk, de esetleg kedvet kaptak a találkozáshoz!

György Zsuzsa

ÓPUSZTASZERI KIRÁNDULÁS

Egy érdekes kirándulás során gyülekezetünk egy csoportjával ellátogattunk Ópusztaszerre megnézni a Feszty körképet és az emlékparkot. Még a nagy szél és a hirtelen jött hideg sem tántorított el minket. A körkép előtt sokat kellett várni, de megérte. Hatásos és gondolatébresztő volt. Bence öcsém elégedetten mutatta, hogy a sámán jól imádkozhatott,

mert szerinte is jó helyre érkeztek őseink. Miután megnéztük a festményt, csoportokra szakadva körbenéztünk az emlékparkban. Volt ott emlékház, ősi sátorformát idéző épület, melyekben érdekes kiállításokat láthattunk. A körséta végével megpróbáltuk összeszedni a csoportot, ami nem ment könnyen, mert a nagy hideg elől mindenki behúzódtott valahová.

Csoportkép

Már csak a hazaút volt hátra. Budapestre érkezve Márti néni imádságban hálát adott azért, hogy épségben és baleset nélkül értünk vissza, azonban kicsit elhamarkodtuk a hálaadást, mert a Skála elé érkezve a busz lerobbant. Mindennek ellenére emlékezetes és érdekes túra volt.

Harmati Béla István

Ezúton szeretnénk a gyülekezet nevében köszönetünket kifejezni annak a két kedves testvérünknek, akik komoly anyagi támogatással kezdeményezték a kirándulást, és egyben lehetővé tették, hogy ennyi gyerek osztozhatott az élményben!

A MOLDVAI CSÁNGÓKRÓL

Az ősz folyamán gyülekezeztünk mindkét felnőtt bibliakörében igazán érdekesnek mondható vetítétképes beszámolóra került sor. Nemes Zsuzsa testvérünk, a gyülekezet hűségese munkatársa a nyár folyamán a moldvai csángók földjén járt, s erről tartott előadást. Egy kis ízelítő az elhangzottakból:

elmennek a harangok
minden nagypénteken
rómába mennek
odamenegetnek
s ott felejtik
a nyelvünket

(Kányádi Sándor)

A csángó név hallatán több népcsoport is eszünkbe juthat. Leggyakrabban a moldvai magyarokra gondolunk, de négy néprajzi csoport is szóba jöhet:

A *gyimesi* csángók a Kárpátok keleti lejtőjén a Tatros felső folyásánál élnek a 17–18. század óta.

A *hétfalusi* csángók a barcasági (Brassó környéki) magyar határőrök ivadécai, a szászokkal együtt lettek evangélikusok.

Csángóknak nevezzük az 1941-ig *Bukovinában* (a mai Románia Ukrajnával határos része) élt öt székely falu népét. A magyar állam telepítette őket Bácskába, majd a háború után Tolnába és Baranyába.

A *moldvai* csángók a történelmi Magyarország keleti határán túl, Románia északkeleti részén élnek.

Honnan kapták nevüket? A moldvai és gyimesi csángók a harangok félreverését és a lármafás jelzést csángatásnak nevezik. Moldva magyarsága lehetett a csángatók népe (Szent László legenda is szól erről.) Innen a nevük, és nem a csángálni igéből (Molnár V. József).

A 13. század óta jelen van a magyarság Moldvában. Már II. András püspökséget alapított. A tatárjárás után IV. Béla a Szeret folyó nyugati partján „őrfalukat” hozott létre. Az 1400-as években Dél-Magyarországból több ezer huszita menekült ide. A 16-17. században a székely kiváltságok megszüntetése miatt mentek Moldvába. Az 1700-as évek végén volt az utolsó nagy kivándorlás a hírhedt „madéfalvi veszedelem” után.

Az 1400-as évek végéig többségben

A jövő nemzedéke

Hazafelé

éltek a magyarok. A török hódoltság után a magyar állam elvesztette befolyását Moldva felett. A római pápa által küldött idegen papok nem ismerték a hívek nyelvét. Ekkor kezdődött a moldvai magyarság ma is tartó harca az anyanyelvi egyházi életért. Az 1878-ban megalakult román állam létrehozta a jászvásári püspökséget, azóta szigorúan román az egyházi nyelv.

Földrajzilag a Szeret és annak mellékfolyói mellett található a moldvai magyarság, történetileg pedig két csoportba osztható:

Az *északi* csángók (Románvásár környékén) és *déli* csángók (Bákó környékén) a 13-16. században érkeztek különböző magyarországi területekről.

A *székelyes* csángók a 17-18. században Székelyföldről kivándoroltak

utódai (Bákó környékén, a Tatros és Tázló folyók mentén).

Vallásilag a moldvai csángók egységesen római katolikusok. Önmeghatározásuk alapvető eleme nem a magyarsághoz való tartozás, hanem a római katolikus hithez való ragaszkodás. Sajnos a magyar nyelvű misézés engedélyeztetése a jászvásári püspökség kezében van. Jelenleg évente egyszer Kacsikán lehet magyar nyelvű istentisztelet. De ma sem szűntek meg kérni magyarul miséző papokat és küzdenek a magyar nyelv oktatásáért. Ez utóbbit segíti a „keresztiszülő” program. Áldozatvállaló magyarországiak segítik a csángó fiatalok tanulását magyar nyelven.

A moldvai magyarság létszáma a katolikusok száma alapján határozható meg. 250 000 római katolikus él Mold-

Útszéli kereszt régi magyar felirata
(Forrófalva)

vában, több mint 90%-uk magyar eredetű. Mintegy 80-90 faluban 60-70 000 fő beszéli a magyar nyelvet. Fontos megjegyezni, hogy a moldvai magyarság az egyetlen Kárpát-medencén kívüli őslakos magyar népcsoport.

Moldvai utunk során csupán ízelítőt kaphattunk gazdag hagyományaikból. Ismerkedtünk népviseletükkel, szokásaikkal. Sok népdalt, népmesét hallgattunk és megcsodáltuk táncaikat.

Találkoztunk a moldvai magyarság kiemelkedő képviselőivel (Doma András költő, Legedi István és Nyizstor Ilo-na népművészek) és a csángókért sokat tevő hazaiakkal (Jáki Teodóz bencés atya, Csoma Gergely szobrász, Harangozó Imre néprajzkutató).

Nemes Zsuzsa

SEGÍTSÉGBEN FELELŐSSÉG

E két szóban összegezhető az a küldetés, melyet a Rákóczi Szövetség a rendszerváltás óta töretlen erővel, folytonosan építkezve betölt a hazai és főként határokon túli magyar közéletben. A Szövetség 1989-ben jött létre többek között akkor még azzal a céllal, hogy segítse a kisebbségi magyarság nemzeti, szellemi, kulturális, közművelődési és érdekképviseleti tevékenységét, illetve, hogy a szlovákiai magyar értelmiséggel kapcsolatot teremtve elősegítse a történelem ejtette sebek begyógyulását. A szervezet célja azonban

folyamatosan bővült, és néhány évvel később már az egész Kárpát-medencei magyarság körében kifejti tevékenységét. Mára minden trianoni országban működnek aktív alapszervezetei, melyek az anyaországi központtal kapcsolatot tartva oroszánrészt vállnak a helyi magyarság kulturális életében.

A Rákóczi Szövetség jelenleg Magyarországon a legtöbb pénzt megmozgató olyan szervezet, mely aktívan szerepet vállal a határokon túl élő magyar közösségek életében. Minden évben több százmillió forintot fordít Felvi-

déken, Kárpátalján, Erdélyben, Délvidéken és az anyaországban a helyi szervezetek munkájának segítésére, programok szervezésére. Néhány példa: a Szövetség minden évben aktív szerepet és anyagi áldozatot vállal az ún. beiratkoztatási programban. A program célja, hogy a felvidéki magyarság körében elősegítse a gyermekek magyar iskolákba történő beiratkoztatását. Minden évben Kárpát-medencei találkozót és konferenciát szervez kisapoknak, illetve tanároknak, a magyar nemzeti ünnepeken többszáz határon túli iskolást szállít különbuszokon Magyarországra, és magyarországiakat az egykori magyar területekre. Rangos tudományos konferenciákat, többhetes honismereti kerékpár túrát, nemzeti emlékünnepeket szervez, minden évben több mint ezer diák részvételével *Cultura Nostra* és *Gloria Victis*

néven történelmi vetélkedőt és 1956-tól májában nagyszabású versenyt rendez, és levezényli a műegyetemi megemlékezést. Nem túlzás azt állítani, hogy e széles körű tevékenységével, igényes szakmai munkájával osztatlan elismerésnek örvend minden politikai platform részéről.

A Szövetség születéséről és a benne folyó munkáról 2007. november 3-án este a szokásos szeretetvendégségi alkalmunkon élvezetes és tartalmas áttekintést adott a gyülekezetünk tanácstermét megtöltő népes hallgatóság előtt *Kun Ferenc*, a szervezet alelnöke. Előadását áthatotta az a szenvedélyesség és felelősségtudat, amely majdnem két évtizede a vezetőséget az összmagyarság iránt érzett felelősségében segítégre sarkallja. Az alkalmat jó hangulatú, kötetlen beszélgetés zárta.

Szávay László

KÖSZÖNTJÜK RÉGI-ÚJ ORGONISTA-KÁNTORUNKAT!

Szeretettel köszöntjük *Mekis Pétert*, aki a szeptemberi presbiteri ülésen megkapta végleges megbízását orgonista-kántori feladatok elvégzésére. Péter már másfél éve szolgál *Bence Gábor* mellett, megosztva vele a kántori teendőket. Új kántorunkat a következő hírlevélben olvasható riportból ismerhetjük meg majd közelebbről.

ÁLDOZATHOZATAL VAGY HÁLAADÁS?

Ahogy már Hírlevelünk előző számában is előkerült, a templomszentelés jövő évi 80. évfordulójára szeretnénk az épület külső tatarozásának hátralevő részét egyben elvégeztetni. Ez a munka nagyobb léptékű lenne, mint az elmúlt időszakban egy-egy év alatt elvégzett felújítás, ezért szükség lesz közös anyagi áldozatvállalásunkra. Azt reméljük, hogy a húsvét utánra tervezett áldozati vasárnapon, illetve annak környékén gyülekezeti tagjainktól nagyobb összegű befizetésekre számíthatunk. A gyűjtésről tavaszi hírlevelünkben pontos részleteket is fogunk közölni, de ahogy már korábban, úgy most is kérjük Testvéreinket, hogy az egyházfenntartói

járulék rendszeres befizetésén és a perselypénzen kívül készüljenek erre az anyagi áldozatvállalásra is.

Hadd fogalmazzuk meg ezzel a kéréssel együtt azt a reménységünket is, hogy ez az áldozathozatal minél többünkben hálaadássá tud átfőrdődni! Jó lenne, ha azt éreznénk, hogy a számunkra kedves templom felújítása van annyira fontos ügy, hogy ennek támogatásán keresztül is kifejezzük az Úristen iránti köszönetünket. Köszönetünket mindazért, amit tőle talán éppen itt, talán máshol, templomban vagy azon kívül kaptunk!

A gyülekezet vezetősége nevében:

Ittész András

DÖNTÉS A GYÜLEKEZET ISTENTISZTELETI RENDJEIRŐL

Másfél éve kezdődött gyülekezetünkben az új liturgikus renddel való megismerkedés, de az egyházunk új Liturgikus könyvében megjelent rend egyes elemeit kelenföldi istentiszteleteinkbe már korábban beépítettük. A liturgia kérdései többször és több formában előkerültek az elmúlt időszakban. Miután liturgiai bizottságunk egy kompromisszumos javaslatot tett le az asztalra, gyülekezetünk presbitériuma október végi ülésén úgy határozott, hogy a liturgiával kapcsolatos döntést a két parókus lelkészre bízva. Nincs ugyanis egyértelmű előírás arra, hogy a többféle lehetséges istentiszteleti rend közül való választás ügyében melyik gyülekezeti fórumnak kell döntenie. Azt reméljük, hogy a presbitérium által talált

megoldást, amely a lelkészekre bízva a döntést, mindenki megértéssel fogja fogadni.

A továbbiakban parókus lelkészeink döntése alapján a 11 órás istentiszteleteken az új liturgikus rendet olyan módon fogjuk használni, hogy a gyónás és a bevezető zsoltár sorrendje felcserélhető, és a hitvallás helye sincs rögzítve: a szolgálatot végző lelkész megfontolása alapján mondhatja azt a gyülekezet az oltár előtti igeolvasás végén vagy az igehirdetést követő ének után.

A többi istentiszteleten az elmúlt időszakban használt istentiszteleti rendek maradnak használatban. Ez Farkasréten a Pröhle-agenda szerinti istentiszteleti rendet jelenti, a Bocskai

úti 8 órás istentiszteleten pedig ennek a gyülekezetünkben 2001 után kialakított változatát. Ezt a változatot használjuk Farkasréten is havonta egyszer, amikor ott úrvacsoraosztás van. Az esti és családi istentiszteletek is az eddigi gyakorlatnak megfelelően folytatódnak, így – a nyári időszak kivéte-

lével – vasárnap esténként továbbra is vesperát tartunk.

Hisszük, hogy minden istentiszteletünkön közöttünk van Jézus Krisztus, és kérjük Urunkat, hogy az igehirdetés és az úrvacsora mellett a liturgián keresztül is erősítse hitünket!

Ittész András

„Jó annak, ki a földön párája talál... Az én szerelmem a Holdban él.”

Történet két bábról: a lányról, aki az eget figyelte, a fiúról, aki a földet és a Csodáról, ami megláttatta velük a másikat.

Szeretettel hívjuk a kedves testvéreket **december 22-én és 29-én 18 órára** a Tanácsterembe, ahol a kelenföldi ifi színjátszó csapata előadja Weöres Sándor Holdbéli csónakos című zenés drámáját.

FELVÉTELI HIRDETÉSEK

A *Deák Téri Evangélikus Gimnázium* felvételt hirdet nyolcosztályos és négyosztályos tagozatára a 2008/2009-es tanévre, olyan jelenleg 4. illetve 8. osztályos keresztyén – elsősorban evangélikus – tanulók számára, akiknek mind a magatartásuk, mind a tanulmányi eredményük jó. Kollégiumi elhelyezést tudunk biztosítani.

Jelentkezési lapok a budapesti és a Pest megyei evangélikus lelkészi hivatalokban, valamint iskolánkban szerezhetők be, vagy letölthetők az iskola honlapjáról (www.deg.sulinet.hu).

A jelentkezés határideje: 2008. február 15. A jelentkezési lapokat kérjük a gimnázium címére küldeni vagy személyesen leadni az iskolatitkárnál.

Címünk: 1052 Budapest, Sütő utca 1.

A *Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium* a 2008/2009-es tanévre az 5., a 9. és nyelvi előkészítő osztályokba hirdet

felvételt. Várjuk azokat a 4. és 8. osztályos diákokat, akik az iskola keresztyén, evangélikus világnézetével azonosulni tudnak.

Az 5. osztályokban angol vagy német tanulása mellett a latin nyelv oktatását biztosítjuk. A 9. osztályokban angol és német első nyelv mellett második nyelvként választható: angol, német, francia, olasz, spanyol, megfelelő létszám esetén: kínai és japán is. A nyelvi előkészítő osztályokban az első évben heti 12 órában angol/német/francia nyelv tanítását biztosítjuk valamint az informatika tantárgy oktatása is emelt óraszámban folyik.

A jelentkezési lapok beszerezhetők iskolánkban vagy letölthetők honlapunkról (www.fasori.hu). A jelentkezési lapokat február 25-ig kérjük az iskola címére megküldeni, vagy személyesen leadni az iskola titkárságán.

Címünk: 1071 Budapest, Városligeti fasor 17–21.

HÍREK, ESEMÉNYEK

A tavalyi évhez hasonlóan idén is sikeresen gyűjtöttünk gyülekezetünkben játékokat és könyveket börtönviselt szülők gyermekeinek karácsonyi ajándékozás céljából, az Angyalfa Alapítvány kezdeményezéséhez kapcsolódva.

A Botta István vezette ifjúsági csoport idén is megtartotta összejövetelét november 16-án, majd közösen vettek részt a más napi istentiszteleten.

Svéd nyelvű adventi istentiszteletet tartottunk templomunkban november 24-én.

November 24-én emlékeztünk meg a farkasréti templomunkban Jány Gusztáv vezérezredes kivégzésének 60. évfordulójáról.

November 26-án Blázy Árpád lelkész sikeresen megvédte doktori dolgozatát, melynek címe: *A humanista Simon Griner (Grynaeus) és Buda (1521–1523) – adalékok a magyarországi reformáció kezdetéhez.*

November 29-én az Északi Evangélikus Egyházkerület parókusi alkalmassági vizsgálatán Blázy Árpádné beosztott lelkész megfelelt, és így sikeresen megszerezte a parókus lelkészi bizonyítványt.

Mindketőjüknek gratulálunk, és Isten áldását kívánjuk további munkájukra, egész életükre!

Finn nyelvű adventi istentiszteletet tartottunk templomunkban december 1-jén.

Vendégünk volt Szávay Ágnes teniszbajnok – Szeretetvendégség, december 1.

*Készülnek az ajándékok – Adventi délután,
december 1.*

A jövő nemzedék egy csoportja – Gyülekezeti kirándulás, Ópusztaszer, október 13.

*Kun Ferenc, a Rákóczi Szövetség alelnöke.
Szeretetvendégység, november 3.*

*„Kódexmásolók” – Gyülekezeti hétvége,
október 19–21.*

Üvegfestés – Adventi délután, december 1.

ISTENTISZTELETI REND

December 2. – Advent 1. vasárnapja

8 óra úrv. – *Blázy Árpádné*
 9.30 úrv., családi istentisztelet
Joób Máté

11 óra úrv. – *Blázy Árpádné*
 18 óra úrv. adventi vespera – *Blázy Árpád*
 Farkasrét 9. – *Blázy Árpád*

December 9. – Advent 2. vasárnapja

8 óra úrv. – *Mikko Oikarine n,*
 lit. *Joób Máté*
 11 óra úrv. – *Mikko Oikarine n,*
 lit. *Joób Máté*
 18 óra, adventi vespera – *Szávay László*
 Farkasrét 9 óra – *Szávay László*

December 16. – Advent 3. vasárnapja

8 óra úrv. – *Blázy Árpád*
 11 óra úrv. – *Blázy Árpád*
 18 óra, adventi vespera – *Blázy Árpádné*
 Farkasrét 9 óra – *Blázy Árpádné*

December 23. – Advent 4. vasárnapja

8 óra úrv. – *Joób Máté*
 11 óra úrv. – *Joób Máté*
 18 óra, adventi vespera – *Blázy Árpád*
 Farkasrét 9 óra – *Blázy Árpád*

December 24. – Karácsony este

16 óra úrv. – *Joób Máté*
 Farkasrét 15 óra – *Blázy Árpád*

December 25. – Karácsony ünnepe

8 óra úrv. – *Blázy Árpád*
 11 óra úrv. – *Blázy Árpád*
 11 óra, gyermek-istentisztelet
Blázy Árpádné
 18 óra – *Joób Máté*
 Farkasrét 9 óra úrv. – *Joób Máté*

December 26. – Karácsony 2. napja

8 óra úrv. – *Blázy Árpádné*

11 óra úrv. – *Blázy Árpádné*
 18 óra – *Szávay László*
 Farkasrét 9 óra – *Szávay László*

December 30.**Karácsony utáni vasárnap**

8 óra úrv. – *Novotny Dániel*
 11 óra úrv. – *Novotny Dániel*
 18 óra – *Mis s ura Tíbor*
 Farkasrét 9 óra úrv. – *Mis s ura Tíbor*

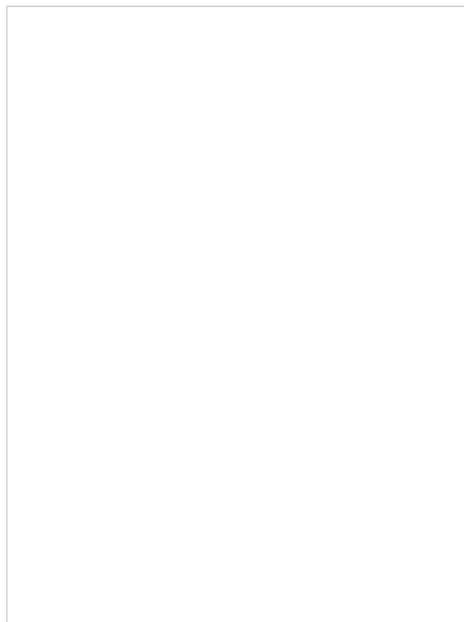
December 31. – Óév este

18 óra úrv. – *Joób Máté*
 Farkasrét 17 óra – *Joób Máté*

Január 1. – Újév

8 óra úrv. – *Blázy Árpád*
 11 óra úrv. – *Blázy Árpád*
 18 óra – *Blázy Árpádné*
 Farkasrét 9 óra úrv. – *Blázy Árpádné*

Farkasrét: XI. Németszőlgyi u. 138.

A KARÁCSONYI ÉNEKEK MEGOLDÁSAI

Kit sok boldog pásztor dicsért,
hallván angyal égi hírét:
Félni többé nincsen miért,
Itt a megtartó Király!

*

Minden teremtmény ujjong örömeiben
Nagy csoda történt éjszaka csendjében
Ím a titkok titka: Krisztus született
Isten jön, mint kisgyermek.

*

Csorda pásztorok, midőn Betlehemben
csordát őriztek éjjel a mezőben,

Isten angyali jövének melléjük,
Nagy félelemmel telék meg ő szívök.

*

Mennyből jövök most hozzátok,
Jó hírt mondok, jer halljátok!
Mert nagy örömet hirdetek,
Méltán ujjong ma szívetek!

*

Áldott légy te kisdedecske,
Betlehemi hercegecske
Ki miértünk megszületél,
A gonosztól megmentetél.

TELEFONSZÁMOK

<i>Lelkészi hivatal</i>	361-2159
<i>Joób Máté</i> igazgató lelkész	385-0820
<i>Blázy Árpád</i> lelkész	385-0244
<i>Blázy Árpádné</i> beoszt. lelkész	385-0244
<i>Schulek Máttyás</i>	
diakónus lelkész	337-8371
<i>Ittzés András</i> felügyelő	209-4259
<i>Kotsis Domokos</i>	
másodfelügyelő	386-9626
<i>Sass János</i> másodfelügyelő	361-1493
<i>Bence Gábor</i> kántor	208-3779
<i>Sutyinszki Katalin</i> egyházi	385-0600

HIVATALI REND

A lelkészi hivatal nyitva tartása:

Hétfő–péntek 9–13 óra,
szerda 17–19 óra

Lelkészek beosztása:

Joób Máté: hétfő, csütörtök 10–12 óra
Blázy Árpád: kedd, péntek 10–12 óra
Blázy Árpádné: szerda 10–12 óra
és 17–19 óra

CSALÁDGONDOZÓ IRODA

Cím: Budapest, Fraknó u. 32.,
tel.: 203-8365

kedd 14–17 óra között *dr. Erdődy Tiborné*

KELENFÖLDI EVANGÉLIKUS HÍRLEVÉL

A Budapest–Kelenföldi Evangélikus
Egyházközség ingyenes lapja.
1114 Budapest, Bocskai út 10.
E-mail: kelenfold@lutheran.hu
Web: <http://kelenfold.lutheran.hu>

*Megjelent 700 példányban. Egy példány
előállításai költsége 120 forint. A lap készí-
téséhez adományokat elfogadunk, melye-
ket a templomi perselybe kérünk betenni.*

Felelős kiadó: *Ittzés András*
Szerkesztők: *Blázy Árpád, Blázy Árpádné,
Ittzés Szilvia, Joób Máté, Mády Erzsébet*
Olvasószerkesztő: *Bence Judit*
Technikai munkatárs: *Ruzicska Péter*

Szerkesztőségi ügyekben kereshető
Ittzés Szilvia 209-4259, ittzes@freemail.hu
Tördelés: *Luther Kiadó*
Nyomás: *Rózsa Nyomda*